

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Datum

22 november 2023

Ons kenmerk

Cft 202300122

Pagina

1/7

Uw kenmerk

Bijlage

2

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Reactie derde uitvoeringsrapportage en advies tweede ontwerpbegrotingswijziging 2023

Geachte mevrouw Francis,

Op 8 november 2023 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de derde uitvoeringsrapportage (UR) en de tweede ontwerpbegrotingswijziging (OBW) over het begrotingsjaar 2023 van Sint Eustatius. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft op de derde UR en het advies bij de tweede OBW 2023.¹ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij deze reactie.

Oordeel

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal van 2023 een negatief resultaat van USD 0,1 miljoen als gevolg van achterblijvende baten uit lokale heffingen en hogere lasten. Het Cft gaf eerder aan dat het van belang is dat Sint Eustatius tijdig stuurt op de beheersing van de lasten. Uit de derde UR blijkt opnieuw dat er onvoldoende sturing en grip is op de uitgaven gedurende het begrotingsjaar.

Voor geheel 2023 begroot Sint Eustatius met de tweede OBW een tekort van USD 0,4 miljoen. Hiermee voldoet Sint Eustatius niet aan de centrale evenwichtsnorm van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES). Met de OBW worden de lasten voor 2023 verhoogd, terwijl naar het oordeel van het Cft het juist van belang is de lasten zo veel mogelijk te beheersen. Daar komt bij dat de manier waarop Sint Eustatius de lastenraming aanpast niet realistisch is.

Het Cft verzoekt Sint Eustatius de tweede OBW te herzien en dusdanig aan te passen dat de begroting realistische ramingen bevat en in evenwicht wordt gebracht, alvorens de tweede OBW aan te bieden aan de eilandsraad.

Toelichting

Tot en met het derde kwartaal van 2023 realiseert Sint Eustatius een negatief resultaat van USD 0,1 miljoen. De vastgestelde begroting 2023 ging nog uit van een overschot van USD 0,08 miljoen voor geheel 2023. Met de eerste wijziging van de begroting 2023 verlaagde Sint Eustatius het begrote overschot naar USD 0,03 miljoen, met name als gevolg van hogere personeelslasten, huisvestingslasten en kantoorkosten. Met de tweede OBW begroot Sint Eustatius nu een begrotingstekort voor 2023 van USD 0,4 miljoen. Hiermee wordt niet voldaan aan de centrale evenwichtsnorm van de Wet FinBES.

In zijn reactie op de tweede UR merkte het Cft op dat de baten uit lokale heffingen achterbleven ten opzichte van de begroting.² Het Cft riep Sint Eustatius op de ontwikkeling van de baten uit lokale heffingen nauwlettend te volgen en tevens maatregelen te identificeren om de lasten neerwaarts te kunnen bijstellen, mocht het effect van de voorgenomen batenverhogende maatregelen uitblijven. Sint Eustatius volgde deze aanbeveling niet op. Hoewel uit de derde UR wederom blijkt dat de baten uit lokale heffingen achterblijven ten opzichte van de begroting, worden de lasten met de tweede OBW juist verhoogd.

Sint Eustatius verhoogt de lasten per saldo met USD 1,1 miljoen. Het Cft acht deze opwaartse bijstelling echter niet realistisch. Sint Eustatius gaat er in de tweede OBW namelijk vanuit dat de gerealiseerde lasten tot en met het derde kwartaal 75 procent van de totale lasten voor 2023 bedragen. Vervolgens stelt Sint Eustatius de totale lasten met de tweede OBW opwaarts bij, zodat de resterende 25 procent in het vierde kwartaal besteed kan worden. Hierbij wordt geen rekening gehouden met seizoenpatronen, noch wordt een poging gedaan om de lasten te beheersen en een tekort voor 2023 te voorkomen.

Sint Eustatius verhoogt met de tweede OBW de baten per saldo met USD 0,6 miljoen. De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van de baten uit de zeehaven enerzijds, en een aanvulling op de vrije uitkering anderzijds. Het Cft kan uit de tweede OBW de precieze omvang van de aanvulling op de vrije uitkering niet herleiden en verzoekt Sint Eustatius dit te specificeren. Indien er correcties zijn doorgevoerd op de vrije uitkering dient Sint Eustatius dit inzichtelijk te maken. Tot slot merkt het Cft op dat de realisatie van de belastingbaten juist hoger is dan geraamd. Het Cft adviseert Sint Eustatius de ontwikkeling van de baten nogmaals grondig te analyseren en de OBW hier zo nodig op aan te passen.

Kenmerk
Cft 202300122
Blad
3/7

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'L' followed by 'M.C.' and a long horizontal line extending to the right.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de realisatie tot en met het derde kwartaal van 2023, de begroting 2023 inclusief de eerste begrotingswijziging (BW), de in de tweede OBW opgenomen mutaties, en de begroting na wijzigingen weer. Daarnaast toont tabel 1 de baten en lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)³

	3e UR 2023	VB 2023 incl. 1 ^e BW	2 ^e OBW 2023	OBW 2023
Baten	15,6	22,0	0,6	22,6
Vrije uitkering	12,5	17,5	1,1	18,6
Lokale heffingen ⁴	3,0	4,2	-0,5	3,7
Overige baten	0,1	0,3	0,0	0,3
Lasten	15,7	22,0	1,1	23,1
Personeelslasten	7,8	11,9	-1,6	10,4
Huisvestingslasten	1,0	2,0	-0,7	1,4
Exploitatielasten	2,3	3,0	0,1	3,1
Kantoorkosten	0,6	0,6	0,2	0,8
Representatie- en communicatiekosten	0,6	0,6	0,2	0,8
Vervoersmiddelen	0,2	0,2	0,1	0,3
Afschrijvingslasten	0,3	0,4	-	0,4
Algemene en overige lasten	0,7	0,7	0,2	0,9
Subsidies en bijdragen	2,0	2,2	0,1	2,3
Overige lasten	0,4	0,2	0,2	0,4
Onvoorzien		0,1	0,0	0,1
Bestemming			2,2	2,2
Bijzondere uitkeringen (baten en lasten)	20,1	28,3	-	28,1
Resultaat	-0,1	0,03	-0,4	-0,4

Bron: vastgestelde begroting 2023, derde uitvoeringsrapportage 2023 en eerste en tweede begrotingswijziging 2023 van Sint Eustatius.

Baten

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal USD 15,6 miljoen aan reguliere baten, exclusief de baten uit bijzondere uitkeringen. Net als in het eerste en tweede kwartaal van 2023 blijven de baten uit de zeehavengelden achter ten opzichte van de begroting. Sint Eustatius heeft een masterplan in voorbereiding om de opbrengsten uit de zeehaven te optimaliseren. Omdat dit masterplan nog niet van kracht is, heeft Sint Eustatius besloten de begrote baten uit de zeehavengelden naar beneden bij te stellen met de tweede OBW.

De baten uit de belastingen, waaronder de motorrijtuigenbelasting en de toeristenbelasting, zijn hoger dan begroot voor 2023. Sint Eustatius licht in de derde UR toe dat de motorrijtuigenbelasting grotendeels in de eerste helft van het jaar wordt ontvangen en daarmee in lijn is met de begroting. Bij de jaarrekening 2022 realiseerde Sint Eustatius echter USD 0,7 miljoen aan belastingen. Het Cft verzoekt Sint Eustatius de realisatie van de baten nogmaals te analyseren, mede op basis van de realisatie in 2022, en de OBW indien nodig aan te passen.

Lasten

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal USD 15,7 miljoen aan reguliere lasten, exclusief de lasten uit bijzondere uitkeringen. De tot en met het derde kwartaal gerealiseerde lasten zijn hoger dan de baten, resulterend in een negatief resultaat van USD 0,1 miljoen. De lastenoverschrijdingen zijn voor een belangrijk deel het resultaat van onvoldoende grip en sturing op de uitgaven gedurende het jaar. Het Cft roept Sint Eustatius op de lasten voor het vierde kwartaal zoveel mogelijk te beperken en een tekort bij de jaarrekening 2023 te vermijden.

Sint Eustatius realiseert met name op de posten kantoorkosten, representatie- en communicatiekosten en de kosten voor vervoersmiddelen hogere lasten dan begroot. Sint Eustatius heeft moeite met het vullen van openstaande vacatures, derhalve zijn de personeelslasten fors naar beneden bijgesteld (USD 1,6 miljoen). Ook stelt Sint Eustatius de huisvestingskosten naar beneden bij. In plaats van de lasten zo veel mogelijk te beperken, om verdere overschrijding te voorkomen, vindt met de OBW een ophoging van de begrote lasten plaats. Per saldo verhoogt Sint Eustatius met de OBW de begrote lasten voor 2023 met USD 1,1 miljoen naar USD 23,1 miljoen. Het Cft ziet de noodzaak van deze ophoging niet en roept Sint Eustatius op de lasten realistischer te begroten en de OBW aan te passen.

Bijzondere uitkeringen

Tot en met het derde kwartaal van 2023 realiseert Sint Eustatius USD 20,1 miljoen aan baten en lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen. In het tweede kwartaal bracht Sint Eustatius een bedrag van USD 0,1 miljoen ten laste van de reguliere exploitatie, als gevolg van een overschrijding bij een project gefinancierd met een bijzondere uitkering. In het derde kwartaal vinden geen budgetoverschrijdingen plaats van projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen. Daarnaast heeft Sint Eustatius bij de tweede OBW geen nieuwe bijzondere uitkeringen opgenomen.

Ultimo september 2023 bedraagt het resterend saldo aan bijzondere uitkeringen USD 68,2 miljoen. Op dit moment heeft Sint Eustatius 112 actieve projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen. Het Cft heeft Sint Eustatius bij de tweede UR opgeroepen de definitieve afrekening van afgeronde projecten af te handelen. Het Cft herhaalt dit verzoek de administratie op te schonen.

Liquiditeitspositie

Uit de derde UR blijkt dat Sint Eustatius ultimo september 2023 beschikt over USD 69,8 miljoen aan liquide middelen. Dit is USD 0,9 miljoen meer ten opzichte van de stand ultimo juni 2023. Het overgrote deel hiervan, USD 67,3 miljoen, is geormerkt voor bijzondere uitkeringen. Aan het eind van het derde kwartaal resteert USD 2,4 miljoen aan vrij besteedbare middelen. Het Cft uit zijn zorgen over de beperkte liquiditeitspositie.

Financieel beheer

De derde UR bevat een toelichting over de voortgang die Sint Eustatius in het derde kwartaal boekt bij het verbeteren van het financieel beheer. In samenwerking met de accountant EY wordt de administratieve organisatie en interne beheersing van Sint Eustatius voortdurend verbeterd. In het derde kwartaal heeft de implementatie van processen zoals het betaalverkeer, salarissen en inkoop plaatsgevonden. Naast de verbeterstappen van de afdeling Financiën, adviseert het Cft deze positieve ontwikkeling ook door te zetten in de rest van de organisatie. Het meenemen van de andere afdelingen in het budgethouderschap is daarbij van belang.

Tot slot is in oktober 2023 de planning voor de controle van de jaarrekening 2023 opgezet. Sint Eustatius streeft voor de jaarrekening 2023 naar een verklaring met beperking. Sint Eustatius is voornemens met Saba en Bonaire in contact te treden over goedkeuring op rechtmatigheid en getrouwheid van de jaarrekeningen. Het Cft acht dit streven en de samenwerking met de andere openbare lichamen een positieve ontwikkeling.

Collectieve sector

Conform artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES rapporteert het Cft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor Sint Eustatius is echter niet recentelijk vastgesteld welke rechtspersonen tot de collectieve sector behoren, waardoor het opstellen van bovengenoemde rapportage en toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk zijn. Het Cft zal in samenwerking met het CBS nagaan hoe zo snel mogelijk tot vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius kan worden gekomen, en u hierover informeren.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Op basis van artikel 22 van de Wet FinBES reageert het Cft op de tweede UR. Het toetsingskader voor beoordeling van de UR wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES opgenomen criteria.

² Cft, kenmerk 202300071, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies eerste begrotingswijziging 2023, d.d. 16 augustus 2023.

³ In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁴ De lokale heffingen bestaan uit de motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting, afvalstoffenheffing, onroerend goed exploitatie, luchthavengelden, zeehavengelden, leges en vergunningen.